

Καλλιτεχνική Έκφραση, Συνεργατική Μάθηση και Ψηφιακός Εγγραμματισμός στο Νηπιαγωγείο: Η περίπτωση του έργου eTwinning “Μικροί Ζωγράφοι-Μεγάλα Έργα”

Νηπιαγωγείο Λάππα, 2024-2025
Δημιουργός παρουσίασης: Αναστασία Γιαννιώτα

ΓΕΝΙΚΑ

- Το έργο δημιουργήθηκε από τη συνεργασία των **Νηπιαγωγείων Λάππα και ΑΒ Ανδραβίδας**.
- Εμπλούτισε το Εργαστήριο Δεξιοτήτων “Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ-Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη” μέσω της δημοκρατικής συμμετοχής των παιδιών σε αποφάσεις, της συνεργασίας με άλλο νηπιαγωγείο και της αλληλεπίδρασης.
- Είχε πειραματικό χαρακτήρα, καθώς αποσκοπούσε στην εξοικείωση των νηπιαγωγών με την πλατφόρμα, τα ψηφιακά εργαλεία και την φιλοσοφία που το κυβερνά.

Οι προβληματισμοί των νηπιαγωγών...

- Πώς εντάσσονται παιδιά αυτής της ηλικίας σε μια δημιουργική συνεργασία εξ' αποστάσεως;
- Ποιά έργα είναι κατάλληλα για αυτή την ηλικία και πώς τα προσεγγίζουμε με παιγνιώδη τρόπο;
- Ποιές τεχνικές και υλικά μπορούν να ενεργοποιήσουν τη δημιουργικότητα των παιδιών;
- Πώς ενσωματώνουμε την τεχνολογία με τρόπο κατάλληλο ή προσιτό στην προσχολική ηλικία και μάλιστα σε ένα πρόγραμμα με καλλιτεχνικό περιεχόμενο;
- Πώς θα γίνει η ανταλλαγή υλικού και εμπειριών μεταξύ των συνεργαζόμενων νηπιαγωγείων;
- Ποιές είναι οι δυσκολίες που ενδέχεται να προκύψουν;
- Τι είδους ψηφιακές και παιδαγωγικές δεξιότητες απαιτούνται για την επιτυχή υλοποίηση του προγράμματος;
- Με ποιους τρόπους αξιολογούμε τη συμμετοχή των παιδιών και τη συνολική εκπαιδευτική διαδικασία;
- Πώς μετατρέπεται η εμπειρία μας σε καλή πρακτική για μελλοντικά προγράμματα;
- Ποια οφέλη μπορούμε να αποκομίσουμε σε προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο;
- Πως διαχειριζόμαστε τον αυξημένο φόρτο εργασίας και τις προκλήσεις συνεργασίας με ένα άλλο νηπιαγωγείο;

Μεθοδολογική Ταυτότητα Προγράμματος

- Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε με βάση τη **μέθοδο project**, ακολουθώντας τις τέσσερις βασικές φάσεις: διερεύνηση ενδιαφερόντων, σχεδιασμός δράσεων, υλοποίηση και αναστοχασμός. Η έναρξη έγινε με βάση τα αυθόρμητα ερωτήματα και τις προσδοκίες των παιδιών, ενισχύοντας τη συμμετοχικότητα και την παιδοκεντρική μάθηση.
- Το σχέδιο ενσωμάτωσε επίσης στοιχεία **καλλιτεχνικής παιδαγωγικής (arts integration)**, αξιοποιώντας την τέχνη ως βασικό εργαλείο σκέψης, έκφρασης και διαθεματικής σύνδεσης. Επιπλέον, εφαρμόστηκαν **πρακτικές αναδυόμενης μάθησης**, δίνοντας χώρο για εξέλιξη και προσαρμογή του περιεχομένου ανάλογα με τις ιδέες, τα ενδιαφέροντα και τις δράσεις των παιδιών.
- Η συνεργασία μέσω **eTwinning** και η **χρήση ψηφιακών εργαλείων** ενίσχυσαν την ανάπτυξη **δεξιοτήτων του 21ου αιώνα** και υποστήριξαν ένα πλούσιο, αυθεντικό μαθησιακό περιβάλλον.

Ο Σκοπός: “Τα παιδιά να έρθουν σε επαφή με ποικίλα εικαστικά έργα τέχνης, ώστε να αναπτύξουν αισθητική αντίληψη και κρίση, να εκφράσουν δημιουργικά τις ιδέες και τα συναισθήματά τους, να γίνουν δεκτικά σε αξίες του παγκόσμιου πολιτισμού, αντλώντας ευχαρίστηση από την καλλιτεχνική δημιουργία”. Αναφέρθηκε στην **1η σελίδα του TwinSpace** μαζί με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα”.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ

ΣΚΟΠΟΣ

Τα παιδιά θα έρθουν σε επαφή με ποικίλα εικαστικά έργα τέχνης, ώστε να αναπτύξουν αισθητική αντίληψη και κρίση, να εκφράσουν δημιουργικά τις ιδέες και τα συναισθήματά τους, να γίνουν δεκτικά σε αξίες του παγκόσμιου πολιτισμού, αντλώντας ευχαρίστηση από την καλλιτεχνική δημιουργία.

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Να παρατηρούν έργα τέχνης κάνοντας υποθέσεις για το περιεχόμενό τους.
- Να συσχετίζουν προσωπικές εμπειρίες και συναισθήματα που προκύπτουν από ένα έργο τέχνης.
- Να συνεργάζονται για τη δημιουργία καλλιτεχνημάτων (και με τη χρήση εργαλείων web 2 μέσω των εργαλείων της πλατφόρμας e-Twinning και ιδιαίτερα του TwinSpace).
- Να ονομάζουν γνωστούς εικαστικούς και ζωγράφους και να προσδιορίζουν τα βασικά μηνύματα που επικοινωνούν μέσα από τα έργα τους.
- Να προσδιορίζουν τεχνικές και τεχνοτροπίες δημιουργίας και αναπαράστασης εικαστικών έργων.

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΝΕΟ ΠΣ ΓΙΑ ΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

- Να παρατηρούν έργα τέχνης κάνοντας υποθέσεις για το περιεχόμενό τους. *(ΠΣ, Δημιουργία και Έκφραση, Εικαστικά, Υποενότητα Παρατήρηση, σελ. 102)*
- Να συσχετίζουν προσωπικές εμπειρίες και συναισθήματα που προκύπτουν από ένα έργο τέχνης. *(ΠΣ, Δημιουργία και Έκφραση, Εικαστικά, Υποενότητα Έκφραση-Δημιουργία, σελ. 102)*
- Να συνεργάζονται για τη δημιουργία καλλιτεχνημάτων (και με τη χρήση εργαλείων web 2 μέσω των εργαλείων της πλατφόρμας eTwinning και ιδιαίτερα του TwinSpace). *(ΠΣ, Δημιουργία και Έκφραση, Εικαστικά, Υποενότητα Συνεργατική Δημιουργία, σελ. 103)*
- Να ονομάζουν γνωστούς εικαστικούς και ζωγράφους και να προσδιορίζουν τα βασικά μηνύματα που επικοινωνούν μέσα από τα έργα τους. *(ΠΣ, Δημιουργία και Έκφραση, Εικαστικά, Υποενότητα Γνώση Τέχνης, σελ. 101)*
- Να προσδιορίζουν τεχνικές και τεχνοτροπίες δημιουργίας και αναπαράστασης εικαστικών έργων. *(ΠΣ, Δημιουργία και Έκφραση > Εικαστικά > Υποενότητα Δημιουργία με ποικιλία υλικών, σελ. 101)*

Οι προσδοκίες των παιδιών...

Σε ένα twinboard (εργαλείο που παρέχει η πλατφόρμα) παρουσιάστηκαν οι προσδοκίες των παιδιών.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ Πως φτιάχνονται τα χρώματα;	ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ποιες τεχνικές χρησιμοποιούν;	ΜΑΡΙΑ Πως δημιουργούνται τα ψυχρά χρώματα;
ΔΑΝΑΗ Πως φτιάχνονται οι πίνακες;	ΣΤΕΛΛΑ Από που παίρνει τις ιδέες του ο ζωγράφος;	ΣΤΕΦΑΝΙΑ Πως ζωγραφίζουν τα πρόσωπα οι ζωγράφοι;
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Τα χρώματα εκφράζουν συναισθήματα;	ΓΙΩΡΓΟΣ Πως δημιουργούν αφηρημένη τέχνη;	ΝΙΚΟΛΑΣ τι υλικά χρειάζεται ένας ζωγράφος;
ΙΩΑΝΝΑ Πώς σκέφτονται οι ζωγράφοι όλα αυτά τα πράγματα και τα κάνουν;	Χρήστος Πώς ζωγραφίζουν αυτά που θέλουν; Με ποιες τεχνικές;	ΜΑΥΡΕΤΑ ΠΩΣ ΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ ΦΤΙΑΧΝΟΥΝ ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΦΟΡΕΜΑΤΑ;
ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΩΣ ΚΑΝΟΥΝ ΩΡΑΙΑ ΤΕΧΝΗ ΟΙ ΖΩΓΡΑΦΟΙ;	ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΩΣ ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΥΝ ΟΜΠΡΕΛΕΣ;	ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΩΣ ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΥΜΕ ΣΧΗΜΑΤΑ;

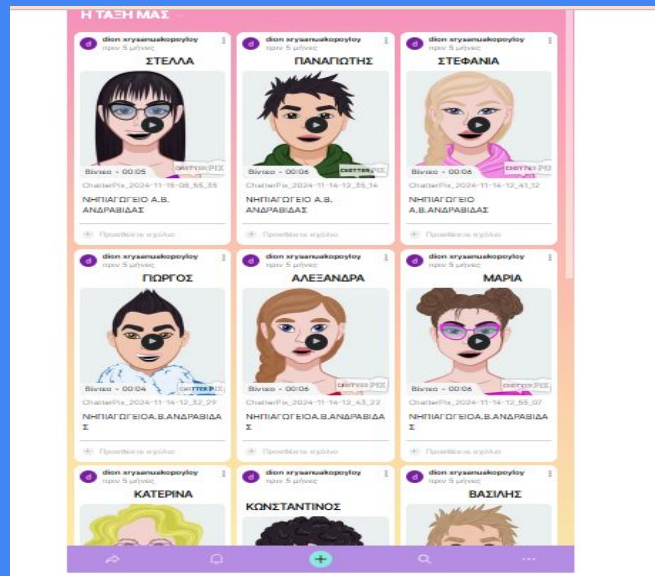
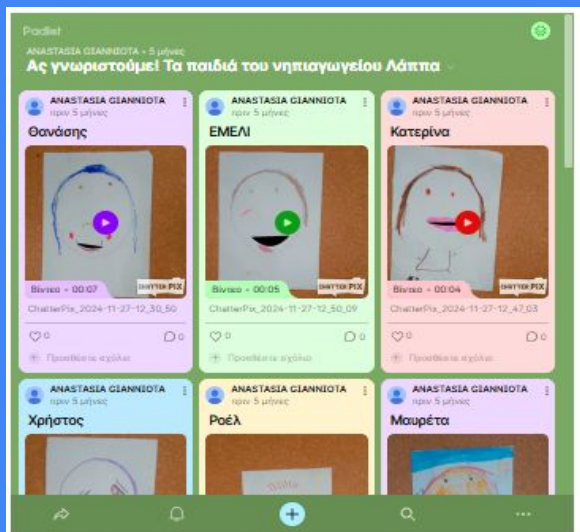
2η σελίδα του TwinSpace: “Ας γνωριστούμε” Παραθέσαμε ένα βίντεο για να παρουσιάσουμε το νηπιαγωγείο μας και δημιουργήσαμε avatar με τη βοήθεια της εφαρμογής ChatterPix για να παρουσιάσουν τα παιδιά τον εαυτό τους στους εταίρους. Τα avatar αναρτήθηκαν σε ένα Padlet.

<https://www.youtube.com/watch?v=JoNBDxZ2C0k>

https://www.youtube.com/watch?v=uihZqLEMz_4

<https://padlet.com/anastasiaplayground/padlet-v1efc157v1am9whs>

<https://padlet.com/dionxr3/padlet-7ua412tqa40fmd9g>

3η σελίδα του TwinSpace: “Το Λογότυπο του έργου”. Το λογότυπο eTwinning αποτυπώνει με απλό και άμεσο τρόπο τον πυρήνα της δράσης, δηλ. τη συνεργασία, την επικοινωνία και τη σύνδεση σχολείων και ανθρώπων σε μια κοινή παιδαγωγική προσπάθεια. Στις φωτογραφίες φαίνονται τα δυο λογότυπα που ψηφίστηκαν ως καλύτερα στις τάξεις τους καθώς και ένα στιγμιότυπο οθόνης από την ψηφοφορία στην πλατφόρμα.

Status message Close this message

Your vote has been recorded.

Ποιό λογότυπο προτείνεις για το πρόγραμμα "Μικροί ζωγράφοι-Μεγάλα έργα"

26 responses

☒ Νηπιαγωγείο Λάππα	38% (10 votes)
☐ Νηπιαγωγείο ΑΒ Ανδραβίδας	62% (16 votes)

Επεξεργασία μέσα στην τάξη: Τα παιδιά σε ομάδες (σταθερές, μεικτών ικανοτήτων) δημιούργησαν 3 έργα μέσα στην τάξη και ψήφισαν αυτό που τους άρεσε, δικαιολογώντας την επιλογή τους. Αυτό που βγήκε πρώτο ανέβηκε στην πλατφόρμα και ψήφισαν εκ νέου στην πλατφόρμα eTwinning..

4η σελίδα του TwinSpace: Επεξεργασία του έργου του **Τζάκσον Πόλοκ**. Στο χώρο της τάξης τα παιδιά με πινέλα και γλωσσοπίεστρα ακολουθώντας το ρυθμό της μουσικής δημιούργησαν πιτσιλωτά μοτίβα μιμούμενα την τεχνική του Πόλοκ. Δεν έπρεπε να ακουμπήσουν τον καμβά. Το μήνυμα που πέρασε ήταν ξεκάθαρο: η ζωγραφική είναι προσωπική έκφραση και δημιουργία.

Ζωγραφίζοντας με διάδραση: “Συνδέουμε τις γραμμές μας” Υλοποιήθηκε τηλεδιάσκεψη μέσω webex, όπου τα παιδιά μοιράστηκαν εντυπώσεις για την τεχνική του Pollock και παρουσίασαν τα έργα που είχαν δημιουργήσει στην τάξη. Κατά την τηλεδιάσκεψη συζήτησαν για το πώς θα δημιουργούσαν από κοινού έργα του Πόλοκ. Μοιράστηκαν σε 3 ομάδες, συνεννοήθηκαν ποιοί θα χρησιμοποιούσαν θερμά ή ψυχρά χρώματα, λεπτές ή παχιές γραμμές. Με τη βοήθεια της εφαρμογής excalidraw οι ομάδες των παιδιών των συνεργαζόμενων σχολείων δημιούργησαν online έργα, μιμούμενα την τεχνική του Πόλοκ ακολουθώντας το ρυθμό της μουσικής.

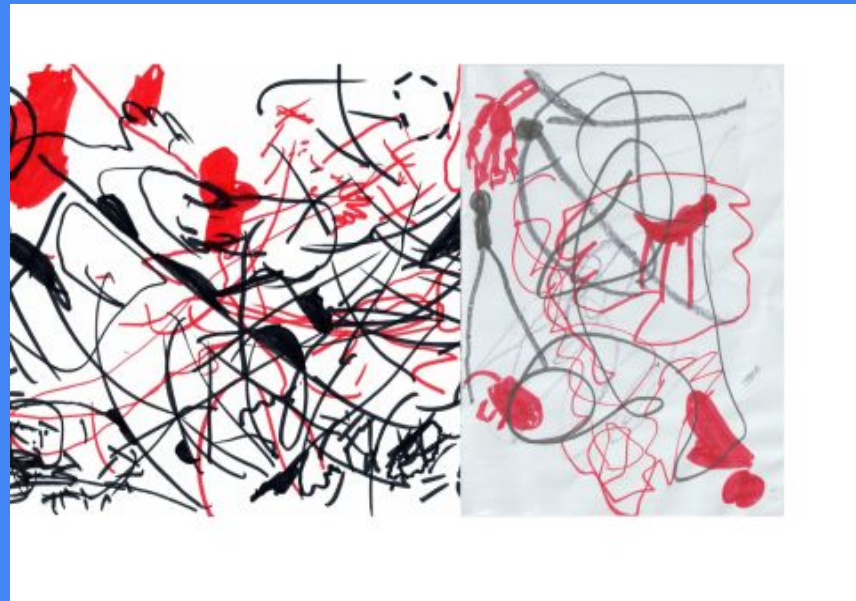
Τηλεδιάσκεψη μέσω webex

Εμπειρίες που μοιραστήκαμε στις τηλεδιασκέψεις... Συνέθεσαν ομαδικά έργα σαν του Καντίνσκι (βοήθησε να εμπεδώσουν σχήματα και τα είδη γραμμών). Επίσης, έργο με μεικτή τεχνική για εμπέδωση ψυχρών και θερμών χρωμάτων.

Τζάκσον Πόλοκ, “Untitled”, 1948-49: Παρατήρησαν έργο του Πόλοκ (“Untitled”, 1948-49). Διέκριναν σχήματα και μορφές στον πίνακα (κύκλους, τρίγωνα, καρδούλες, ελέφαντα, δεινόσαυρο, φάλαινα, ανθρωπάκι με μακριά πόδια κ.α.) Αποφάσισαν να αναπαράγουν συνεργατικά τη δική τους εκδοχή του έργου: κάθε νηπιαγωγείο θα έφτιαχνε το μισό έργο και στη συνέχεια θα ενώνονταν τα δύο μισά σε ένα με τη βοήθεια της εφαρμογής canva. Αξίζει να αναφερθεί ότι στην τάξη τα παιδιά αναπαρήγαγαν στις ομάδες τους 3 έργα (το μισό του Pollock) και ψήφισαν το καλύτερο. Αυτό που ψήφισαν ενώθηκε με το άλλο μισό του συνεργαζόμενου νηπιαγωγείου.

Επεξεργασία στο χώρο της τάξης...

5η σελίδα του TwinSpace: “Εναστρη Νύχτα”, Β. Βαν Γκογκ Παρατήρησαν το έργο “Εναστρη Νύχτα” και την ζωγράρισαν από κοινού με το συνεργαζόμενο νηπιαγωγείο. Το νηπ/γείο ΑΒ Ανδραβίδας ζωγράφισε τον ουρανό με τα αστέρια, το ανέβασε στην πλατφόρμα, εμείς το εκτυπώσαμε και συνεχίσαμε τη ζωγραφική προσθέτοντας το κυπαρίσσι με τα σπιτάκια. Δημιουργήσαμε παζλ με το τελικό αποτέλεσμα για να παίξουν στο διαδραστικό πίνακα.

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=3458328132e1>

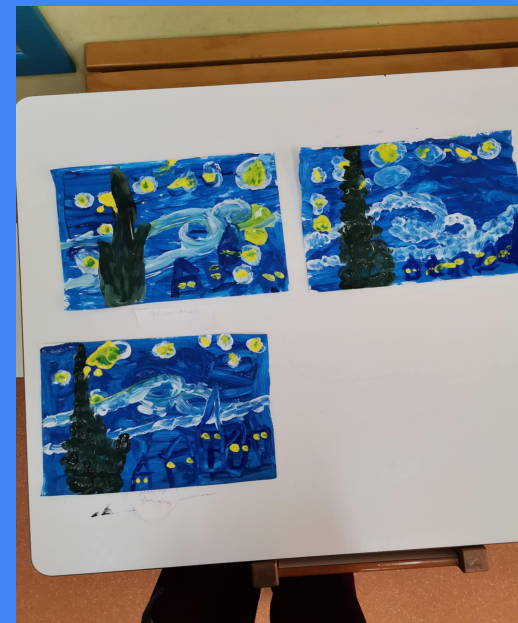

Στη συνέχεια, τα παιδιά συνέθεσαν μια ιστορία από κοινού: η μια ομάδα σκέφτηκε τις τέσσερις πρώτες σκηνές της ιστορίας και η άλλη άλλες τέσσερις. Ιχνογράφησαν την ιστορία και δημιουργήθηκε ένα ψηφιακό βιβλίο με τη βοήθεια της εφαρμογής Bookcreator.

<https://read.bookcreator.com/TtzOCz17QHMQlNVJIUBkee1sDFB2/msalj11BRaK0X3ivsXffwA>

Επεξεργασία στο χώρο της τάξης... Την ώρα των ελεύθερων δραστηριοτήτων ζωγράφιζαν διάφορα έργα του Βαν Γκογκ.

6η σελίδα του TwinSpace: Τζουζέπε Αρτσιμπόλντο, “Άνοιξη” Παρατήρησαν το έργο και αποφάσισαν να ζωγραφίσουν λουλούδια και φύλλα για να συνθέσουν μορφές της επιλογής τους. Στη συνέχεια, ξεκίνησαν μια απλή ιστορία με τις μορφές που δημιούργησαν, την οποία ολοκλήρωσαν τα παιδιά του συνεργαζόμενου νηπιαγωγείου. Η ιστορία πήρε ψηφιακή μορφή με τη βοήθεια της εφαρμογής Bookcreator.

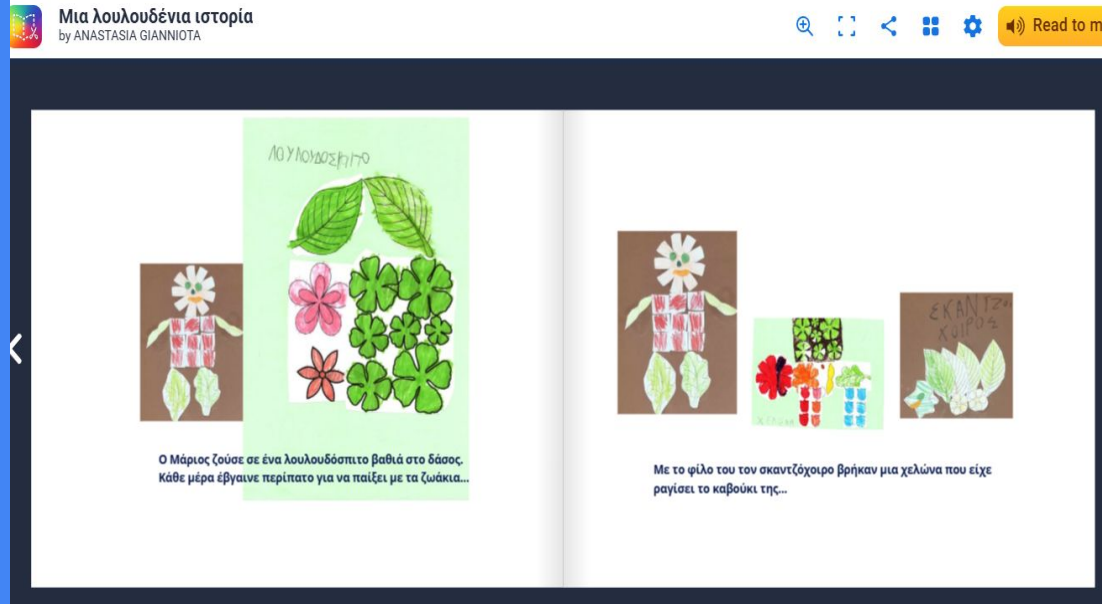
<https://read.bookcreator.com/TtzOCz17QHmqINVJIUBkee1sDFB2/Am96SAQHSGmJD6nvDF5nw>

Στιγμιότυπα οθόνης από το ψηφιακό βιβλίο που δημιούργησαν...

Η Χελώνα ευχαρίστησε τη νεράδα κι έγιναν όλοι φίλοι!
Κι έζησαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα!

7η σελίδα του TwinSpace: “Αλέξης Ακριθάκης” Παρατήρησαν τα έργα του Ακριθάκη και ζωγράρισαν τις δικές τους Βαλίτσες με μοτίβα εμπνευσμένα από τον καλλιτέχνη. Σκέφτηκαν κάτι αγαπημένο που θα έβαζαν στη βαλίτσα και το ζωγράρισαν σε μια καρδούλα που κόλλησαν στη βαλίτσα τους. Ηχογράφησαν τα μηνύματά τους, που ανέβηκαν σε Padlet στο TwinSpace.

Οι βαλίτσες των παιδιών...

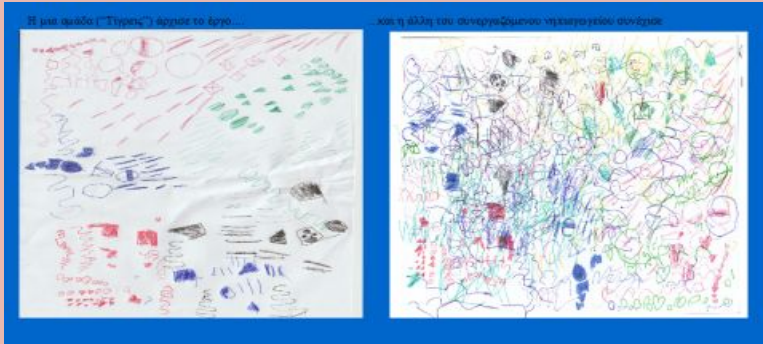
<https://padlet.com/anastasiaplayground/padlet-2eq8wgux1111j0nt>

The image displays a grid of 10 video thumbnails, each featuring a child's drawing of a suitcase. The thumbnails are arranged in two rows of five. Each thumbnail includes the name of the child, the video duration, and the ChatterPix logo. The children's names are: Κωνσταντίνος, Ροέλ, Πάννης, Έμελι, Δήμητρα, Κατερίνα, Ιωάννα, Μαυρέτα, Θανάσης, and Αρετή. The drawings are colorful and imaginative, with some including text like 'Κωνσταντίνος', 'Ροέλ', 'Πάννης', 'Έμελι-λουλουδάκια', and 'ΘΑΝΑΣΗΣ Η ΣΟΥ'. The video durations are: 00:08, 00:09, 00:08, 00:24, 00:08, 00:08, 00:08, 00:08, 00:08, and 00:08. The ChatterPix logo is visible in the bottom right corner of each video frame.

“Τσίκι-τσίκι...” Παρατήρησαν το Τσίκι-τσίκι του Ακριθάκη και αναπαρήγαγαν σε ομάδες δικά τους έργα με παρόμοια μοτίβα, ακολουθώντας το ρυθμό της μουσικής. Τα έργα ανέβηκαν στην πλατφόρμα, το συνεργαζόμενο νηπιαγωγείο τα εκτύπωσε και τα παιδιά συμπλήρωσαν με δικά τους μοτίβα ανάλογης τεχνικής. Τα παιδιά ζωγράφισαν με στυλό μιμούμενα την τεχνική του καλλιτέχνη που ζωγράφιζε με πένα, η οποία έκανε το χαρακτηριστικό ήχο “τσίκι-τσίκι”, από όπου και το όνομα του έργου.

Τα ομαδικά “Τσίκι-τσίκι” των παιδιών...

Αξιολόγηση από τα παιδιά... Ζωγράρισαν τις εντυπώσεις τους από το πρόγραμμα και ηχογράφησαν τί τους άρεσε περισσότερο. Τα ηχητικά αρχεία ανέβηκαν σε Padlet και αναρτήθηκαν στο twinspace.

<https://padlet.com/anastasiaplayground/etwinning-obr04zfk52ixjhsq>

Καταγραφές της νηπιαγωγού από την τάξη μας...

- Στα παιδιά άρεσε ιδιαίτερα η επεξεργασία της ενότητας για τον Πόλοκ, ίσως επειδή συνδύαζε ρυθμό, κίνηση και ήταν ελεύθερα να δημιουργήσουν ο,τι ήθελαν χωρίς να νοιάζονται για το σωστό ή το λάθος. Ιδιαίτερα θετικό ήταν το γεγονός ότι κάποια παιδιά σταμάτησαν να σχολιάζουν αρνητικά τις ζωγραφιές των μικρότερων παιδιών (π.χ. “είναι μουτζούρα αυτό που κάνεις”). Μετά την επεξεργασία της συγκεκριμένης ενότητας κάποια παιδιά έλεγαν ότι “και η μουτζούρα είναι τέχνη”, έφερναν από το σπίτι τους ζωγραφιές που μιμούνταν την τεχνική του Πόλοκ με χαρούμενα χρώματα και τις έβαζαν με καμάρι στον πίνακα της τάξης χωρίς το άγχος ότι θα τους πει κάποιος ότι κάνουν μουτζούρες. Ζωγράφιζαν πολύ συχνά την ώρα των ελεύθερων δραστηριοτήτων ζωγραφιές α λα Πολοκ.
- Ενσωμάτωσαν στο παιχνίδι τους εμπειρίες από το πρόγραμμα. πχ παρίσταναν ότι έβγαζαν φωτογραφίες τα έργα που είχαν δημιουργήσει με τα ψεύτικα κινητά της τάξης για να τα ανεβάσουν στον ιστότοπο. Παρίσταναν ότι τα παρουσίαζαν στην άλλη κυρία ή στα παιδιά του άλλου τμήματος.
- Από τα ψηφιακά εργαλεία που αξιοποιήθηκαν, η ηχογράφηση στην εφαρμογή Chatterpix επηρέασε θετικά τα παιδιά. Τους άρεσε να ακούν τον εαυτό τους και ζητούσαν να επαναλάβουν την ηχογράφηση για να διορθώσουν το μήνυμά τους. Η ηχογράφηση συνέβαλε στην αξιολόγηση της γλωσσικής ανάπτυξης των παιδιών από τη νηπιαγωγό.

Καταγραφές νηπιαγωγών από την τάξη

- Τα παιδιά υιοθέτησαν νέες στάσεις απέναντι στην εικαστική τέχνη.
- Συνέδεσαν την τέχνη με το παιχνίδι και την καθημερινότητα.
- Το πρόγραμμα ενίσχυσε την ελεύθερη έκφραση και την αποδοχή.

Εντυπώσεις από το πρόγραμμα...

Οι μεγαλύτερες προκλήσεις:

- Υπήρχε κάποιο άγχος ή, έστω, αισθήματα αβεβαιότητας για τις απαιτήσεις του προγράμματος, κυρίως, σε ό,τι αφορά τεχνικές δυσκολίες.
- Επικοινωνία μεταξύ των συνεργαζόμενων σχολείων: Υπήρξαν κάποια εμπόδια στη ροή του προγράμματος (π.χ απουσίες παιδιών, το ένα τμήμα ήταν πρωινό ενώ το συνεργαζόμενο απογευματινό, άδειες εκπαιδευτικών,).
- Η υλοποίηση του προγράμματος απαιτεί επιπλέον προετοιμασία και συντονισμό πέρα από τις βασικές υποχρεώσεις της καθημερινής σχολικής ζωής.
- Προσαρμογή του υλικού στην ηλικία των παιδιών. Η παρουσίαση των έργων έπρεπε να γίνει με τρόπο κατανοητό και ελκυστικό για τα παιδιά αυτής της ηλικίας.
- Είναι πρόκληση να βρεθούν κατάλληλοι τρόποι αξιολόγησης της συμμετοχής των παιδιών σε τόσο μικρή ηλικία.

Τα θετικά σημεία...

- Η συμμετοχή των παιδιών ήταν ουσιαστική και καθοριστική.
- Ενσωματώθηκαν με επιτυχία, εκπληρώνοντας τον παιδαγωγικό σκοπό, ψηφιακά εργαλεία (ChatterPix, Excalidraw, Canva, Storyjumber, Bookcreator, jigsawplanet).
- Αποτυπώθηκε η φωνή των παιδιών όχι μόνο μέσα από τις δημιουργίες αλλά και από τις αξιολογήσεις τους.
- Η επιλογή των καλλιτεχνών και η εικαστική απόδοση ήταν παιγνιώδης και κατάλληλα προσαρμοσμένη στην ηλικία τους.

Αποτελέσματα και οφέλη...

- Καλλιέργεια δημιουργικότητας (τα παιδιά ανέπτυξαν τη φαντασία, την αισθητική, τη λεπτή κινητικότητα).
- Διαπολιτισμική προσέγγιση (ήρθαν σε επαφή με έργα τέχνης ζωγράφων από διαφορετικές χώρες).
- Ενίσχυση ψηφιακού εγγραμματισμού (παιδιά και εκπαιδευτικοί ήρθαν σε επαφή με νέες τεχνολογίες καλλιεργώντας δεξιότητες του 21ου αιώνα).
- Επαγγελματική ενδυνάμωση εκπαιδευτικών (οι νηπιαγωγοί απέκτησαν νέες γνώσεις, εμπειρίες, αυτοπεποίθηση μέσα από τη συνεργασία και την καινοτομία).
- Ανάδειξη του Νηπιαγωγείου (προβάλλεται η δουλειά του νηπιαγωγείου μας και ενισχύεται το κύρος του στη σχολική κοινότητα).
- Σχέσεις και συνεργασία: καλλιεργήθηκε πνεύμα ομαδικότητας και συνεργασίας τόσο μεταξύ των νηπιαγωγών όσο και μεταξύ των παιδιών.

Πώς προώθησε το πρόγραμμα τις τέσσερις βασικές δεξιότητες του 21ου αιώνα (4C's);

1. Critical Thinking – Κριτική και Δημιουργική Σκέψη

- **Παρατήρησαν** έργα τέχνης και διατύπωσαν **υποθέσεις**.
- Αποκωδικοποίησαν τα έργα με **ανοιχτές ερωτήσεις**.
- Έμαθαν να **δικαιολογούν τις προτιμήσεις τους** (στην ψηφοφορία για λογότυπο ή επιλογή έργου).
- Συμμετείχαν σε **διαδικασίες λήψης απόφασης** σε ομάδες.

2. Creativity – Δημιουργικότητα

- Οι δραστηριότητες βασίζονταν σε **πειραματισμό με υλικά και τεχνικές** (π.χ. dripping του Πόλοκ, κολάζ τύπου Αρτσιμπόλντο).
- Συνέθεσαν **νέες μορφές**: έργα, ιστορίες, παζλ, avatars, βιβλία.
- Χρησιμοποίησαν **ψηφιακά εργαλεία με καλλιτεχνικό τρόπο** (π.χ. Excalidraw, BookCreator, ChatterPix).
- Κλήθηκαν να **φανταστούν σενάρια**.

3. Collaboration – Συνεργασία

- Συνεργάστηκαν **εντός τάξης** σε μικρές ομάδες.
- Συνεργάστηκαν **με μαθητές άλλου σχολείου**:
  - Δημιούργησαν από κοινού έργα,
  - Συζήτησαν μέσω τηλεδιασκέψεων,
  - Μοιράστηκαν ιδέες και εμπειρίες.
- Συμμετείχαν σε **ψηφιακή ψηφοφορία** (π.χ. επιλογή κοινού λογότυπου).

4. Communication – Επικοινωνία

- Ανέπτυξαν **δεξιότητες προφορικού λόγου**: παρουσίασαν έργα, συμμετείχαν σε συζητήσεις, περιέγραψαν ιστορίες.
- Έμαθαν να **ακούν τους άλλους και να σέβονται τη σειρά ομιλίας**.
- Εξέφρασαν **συναισθήματα, σκέψεις και προτιμήσεις** με λόγο, εικόνα και ήχο.
- Χρησιμοποίησαν **ψηφιακά μέσα επικοινωνίας** (Webex, Padlet, Bookcreator, Storyjumper, ηχογραφήσεις, avatars)

Συμπερασματικά:

Το πρόγραμμα:

- Ενσωματώνει **σύγχρονες διδακτικές πρακτικές**,
- Ενισχύει την **ολιστική ανάπτυξη** του παιδιού,
- Υποστηρίζει **δεξιότητες-κλειδιά του 21ου αιώνα** με τρόπο **παιγνιώδη, δημιουργικό και συνεργατικό**.

Καλό Καλοκαίρι!

